

نفرتی تی

ہادی عادل پور

انتشارات کوشش

سرشناسه:	موران، میچل.
عنوان و نام پدیدآور:	نفرتی تی / میچل موران؛ [ترجمه] هادی عادل پور.
مشخصات نشر:	تهران: کوشش، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری:	۵۸۰ ص.
شابک:	978-964-2806-22-5
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا.
یادداشت:	عنوان اصلی: Nefertiti: anovel, c2008
موضوع:	داستان‌های آمریکایی-- قرن ۲۱ م
موضوع:	مصر-- ملکه‌ها-- داستان
شناسه افزوده:	عادل پور، هادی، ۱۳۱۵-، مترجم
رده‌بندی کنگره:	۱۳۸۸ ۷۴۲۴۵۷/۴۲۴۵۶۹ PST
رده‌بندی دیوپی:	۸۱۳/۶
شماره کتابشناسی ملی:	۱۹۵۳۷۷۷

انتشارات کوشش

عنوان: نفرتی تی

نویسنده: میچل موران

حروف چینی: لیلالک

چاپ اول: بهار ۱۳۸۹

چاپ: دلارنگ

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۰۶-۲۲-۵

قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

مرکز پخش: انتشارات پر - خ لبانی‌نژاد بعد از چهارراه کارگر- کوچه جعفرزاده - پلاک ۷

تلفن: ۶۶۵۶۷۳۲۴-۶۶۵۶۹۷۸۶

مقدمه

داستان نفرتی تی یکی از صدها داستانی است که از میان تصاویر بدست آمده از آمارنا ساخته شده است.

با به کارگیری هنر، نفرتی تی و آخناتن شهر را از تصاویر خودشان و آتن که روی سنگ‌ها و دیوار معابد حکاکی می‌شد، پوشانده بودند. الوهیت کوچکی که آخناتن با مجسمه‌های بزرگ و گرانبها، آن را بزرگ جلوه می‌داد. بدین ترتیب است که این فرعون را با هیچ فرعون دیگری نمی‌توان مقایسه کرد. تصویر آخناتن و خانواده سلطنتی او متمایز از سایر فراعنه است.

گردن‌های بلند و سرهای کشیده و حالات مالیخولیایی زنان در دوره آمارنا، کم سابقه بوده است. به تعبیری نفرتی تی و آخناتن هنر مصر را تغییر دادند و انقلابی در آن ایجاد کردند.

آن‌ها از دین آمون خارج شدند و به آتن روی آوردند و به همین خاطر هورمهب می‌خواست آمارنا را ویران کند، سلطنت را به دست بگیرد و ماتنجمت را نیز به عنوان ملکه خود برگزیند که موفق به این کار نشد.

در این داستان بعضی از اسامی تغییر کرده‌اند، برای راحت خواندن کتاب به عنوان مثال شهر آخت - آتن امروزه به نام آمارنا مشهور است. در حالی که واست، آن را به نام معادل امروزی آن به تبس تغییر داد.

بیشتر این داستان وفادار به وقایع اصلی تاریخ است و بر اساس واقعیت نوشته شده است ولی با این وجود بعضی از آزادی‌ها از شخصیت‌ها گرفته شده است،

بعضی از اسامی حذف شده‌اند، و همچنین به بعضی از اتفاقات کم اهمیت پرداخته نشده است.

به عنوان مثال هیچ کس نمی‌تواند مطمئن باشد که ماتنجمت در مورد دیدگاه خواهرش درباره مصری بدون آمون پرستان، چه عقیده‌ای داشته است. در حالی که تصویر او را در داستان به صورت شخصی بی تفاوت که کنار ایستاده و رغبتی به آتن نشان نمی‌دهد، می‌بینیم، در صورتیکه دیگران به شدت علاقه و وابستگی خود را به آتن نشان می‌دهند.

یکی از تردیدهایی که در مورد این داستان مطرح می‌شود این است که در حالی که گفته می‌شود نفرتی تی شش دختر از آخناتن داشت، تا آن‌جا که ما می‌دانیم او هرگز فرزند دو قلو نداشت. و مسئله دیگر این‌که:

آیا آمن هوتب جوان با پدرش ارتباطی داشت؟

آیا نفرتی تی خودش حکومت را به دست گرفته بود؟ هنگامی که نفرتی تی مرد، چند سال داشت؟ چه چیزی تایه را کشت؟

نکات مبهمی وجود دارد که حدسیات ما را بر می‌انگیزد و در پایان من تغییری را انتخاب می‌کنم که بدیهی‌تر است.

در این سالی که می‌آید، بعضی از این سوالات ممکن است با کشف مومیایی‌های آمارنا پاسخ داده شوند. با این وجود قبر کیا در کنار قبر توتانخ آمون پیدا شده است. برخی از مورخین آورده‌اند که نفرتی تی همسر اصلی فرعون مصر آخناتن بود. او و همسرش به خاطر بکتاپرستی و تبدیل دین در تاریخ فراعنه اشتهار دارند. نفرتی تی همچنین در تاریخ مصر به خاطر زیبایی‌اش شناخته شده است.

نفرتی تی القاب متعددی داشته است. در شهر باستانی کارناک کتیبه‌هایی وجود دارد که او را وارثه، بزرگ نیکوکاران، صاحب دلربایی، مظهر خوشبختی، بانوی ملاحه، عزیز و بانوی دو مملکت خطاب کرده‌اند.

درباره اصل و نسب نفرتی تی عقیده محکمی وجود ندارد، اما نظریه‌ای که عمومیت بیشتری دارد او را دختر آی (Ay) که بعدها به مقام فرعون رسید می‌داند. یک نظریه دیگر که حامیان متعددی یافته است، نفرتی تی را شاهزاده خانمی از اهالی بین النهرین می‌داند و همچنین عده‌ای او را دختر یا خواهرش آمن هوتب سوم

Amenhotep III یا از یک خانواده اشرافی اهل تبس یونان میدانند.

تاریخ دقیق ازدواج نفرتی تی با آمن هوتپ چهارم و به تخت نشستن او به عنوان ملکه، چندان دقیق نیست اما می دانیم که این دو شش دختر داشته اند که تاریخ تولدشان ثبت شده است.

آمن هوتپ چهارم در سال چهارم سلطنت خود (۱۳۴۶ ق.م) به پرستش آتن Aton خدای خورشید پرداخت. او انقلابی مذهبی به وجود آورد که ملکه نفرتی تی در آن نقشی برجسته داشت. این عقیده وجود دارد که این سال آغاز بنا نهادن پایتختی جدید نیز بوده که آختاتن (Akhetaten) نام داشته و در محلی که امروز العمارنه (Amarna) نامیده می شود، قرار داشته است.

در سال پنجم سلطنت، آمن هوتپ چهارم برای نشان دادن مذهب خود، نامش را به طور رسمی به اختاتن تغییر می دهد. در سال ششم، هر چند ساخت و ساز شهر هنوز تا دو سال ادامه داشته، اما پایتخت رسماً از تبس به العمارنه منتقل می شود. این شهر جدید به مذهب جدید این زوج تقدیم شده بود و اعتقاد بر این است که مجسمه نیم تنه مشهور ملکه در همین دوران ساخته شده باشد.

نفرتی تی در طی دوران سلطنت اختاتن و شاید بعد از آن از قدرتی بی مانند برخوردار بود و شاید قدرتمندترین زن در سراسر جهان به شمار می رفت. گاهی او در دوران سلطنت شوهرش از قدرتی برابر با فرعون برخوردار بود و آن‌ها به طور مشترک به سلطنت می پرداختند.

تصاویر نفرتی تی بر دیوارهای معبد در اندازه های تصویر فرعون نقش شده است که همین امر نشان دهنده اهمیت اوست. تصاویر دیگری از نفرتی تی وجود دارد که او را به تنهایی در حال پرستش آتن نشان می دهد و همچنین نقش برجسته ای که وی را با گرز و در حال مغلوب ساختن دشمنی خارجی در برابر آتن نمایش می دهد. چنین مضامینی همواره مختص به فراعنه بوده و با این حال نفرتی تی نیز در آن‌ها به تصویر کشیده شده است.

در حدود سال ۱۴ سلطنت (۱۳۳۶ ق.م) به بعد دیگر در اسناد تاریخی نامی از نفرتی تی به میان نیامده است. اعتقاد بر این است که او در اثر شیوع یک بیماری مانند طاعون یا به دلایل طبیعی در گذشته باشد.

نظریه‌ای که سابق بر این وجود داشت و مبنی بر سقوط ملکه از اوج قدرت و رسوایی او بود، اکنون مردود اعلام شده است زیرا پاک شدن عامدانه تصاویر یک ملکه اخناتن در واقع مربوط به ملکه‌ای به نام کیا (Kiya) بوده است. در هر صورت، اطلاعات قابل تحقیق و بررسی از این دوره در طی تاریخ به کلی از میان رفته‌اند.

با در نظر گرفتن نظریات موجود، این احتمال وجود دارد که نفرتی‌تی مسئول جدایی از مذهب آتن بوده است. او پایتخت را مجدداً به تیس بازگرداند، ناموجب رضایت مردم و کاهنان اعظم معبد آمون شود. نفرتی‌تی آماده پذیرش مرگ خود بود. اکنون زمان به سلطنت رسیدن توتانخاتن^۱ ناپسری وی بود که با دختر نفرتی‌تی، آنخسن پاتن^۲ ازدواج کرده بود.

این زوج سلطنتی بسیار جوان و بی تجربه بودند. نظریاتی مبنی بر زنده بودن نفرتی‌تی در این دوران وجود دارد که او را راهنمای این زوج می‌داند. در صورت صحت این نظریات در سال سوم سلطنت توتانخاتن، نفرتی‌تی در گذشته و یا سلطه خود را بر امور سلطنت از دست داده است. در همین سال توتانخاتن نام خود را به توتانخامون تغییر می‌دهد تا بر پرستش آمون تاکید نماید. گفته می‌شود که نفرتی‌تی در (دره پادشاهان) دفن شده است.

با وجود تمام مجادلات و مباحثات پیرامون جسد مومیایی شده نفرتی‌تی، جایگاه مستحکم این ملکه به عنوان یک نماد یا شمایل محبوب فرهنگی در جهان همچنان برقرار است. او شخصیتی محبوب و مشهور و پس از کلثوپاترا، مشهورترین ملکه مصر باستان بوده و تصاویر او در میان هواداران اروپایی موجب تغییر استانداردهای زیبایی در قرن بیستم شده است.

البته می‌توان گفت که شهرت کلثوپاترا به این علت است که نزدیکترین به تاریخ میلاد حضرت مسیح علیه‌السلام است و نفرتی‌تی ۱۳۰۰ سال قبل از کلثوپاترا می‌زیست.